

Archwiliad Laparotomi Argyfwng Cenedlaethol (NELA)

Taflen Wybodaeth i Gleifion

Beth yw Laparotomi Brys?

Mae laparotomi brys yn llawdriniaeth fawr lle mae angen i'r llawfeddyg dorri'r abdomen (ardal y stumog) yn agored fel arfer. Fe'i gelwir yn "argyfwng" oherwydd rhaid ei wneud naill ai ar unwaith neu'n fuan iawn. Ni all aros tan ddyddiad diweddarach. Gellir cynnal y math hwn o lawdriniaeth am sawl rheswm gan gynnwys gwaedu mewnol, trydylliad (twll neu rwyg), rhwystr (rhwystr) neu haint. I lawer o gleifion, laparotomi brys yw'r unig driniaeth a allai eu helpu i wella.

Mae penderfyniad i gael llawdriniaeth bob amser yn un difrifol, ac mae laparotomi brys yn aml yn cael ei ddsbarthu fel "risg uchel" oherwydd mae'r siawns o gymhlethdodau difrifol a phroblemau yn dilyn llawdriniaeth yn fawr. Weithiau pan fydd laparotomi brys yn cael ei ystyried, gwneir penderfyniad i beidio â chyflawni'r llawdriniaeth. Gall hyn fod oherwydd dymuniadau unigol y person. Gallai hefyd fod oherwydd bod y cyflyrau iechyd sydd ganddynt yn gwneud y llawdriniaeth yn ormod o risg, neu oherwydd bod y broblem sylfaenol yn rhy ddifrifol. Yn y sefyllfa hon gelwir y penderfyniad i beidio â gweithredu yn benderfyniad NoLap. Mae llai o wybodaeth ar gael ar hyn o bryd am y grŵp hwn o gleifion o gymharu â'r rhai sy'n cael llawdriniaeth.

Beth yw NELA?

Mae NELA yn sefyll am Archwiliad Laparotomi Brys Cenedlaethol. Mae llywodraethau Cymru a Lloegr yn gofyn i NELA gael ei gyflwyno bob blwyddyn. Mae'n cael ei oruchwylio gan y Bartneriaeth Gwella Ansawdd Gofal Iechyd fel rhan o'r Rhaglen Archwilio Clinigol Genedlaethol. Mae archwiliadau clinigol yn cael eu cynnal gan sefydliadau annibynnol i asesu ansawdd gofal mewn ysbytai. Gwnânt hyn drwy edrych ar sut mae ysbytai yn trin cleifion a'r canlyniadau y maent yn eu profi. Archwiliad clinigol cenedlaethol yw NELA. Mae'n cael ei gynnal mewn tua 180 o ysbytai yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Mae NELA yn edrych ar ansawdd y gofal a dderbynnir gan gleifion sy'n cael laparotomi brys. Yn ddiweddar hefyd, dechreuodd gasglu gwybodaeth am gleifion lle gwneir penderfyniad i beidio â chyflawni'r llawdriniaeth (NoLap).

Dechreuodd NELA yn 2012 ac ers hynny mae nifer o welliannau wedi'u gwneud i'r gofal a dderbynnir gan gleifion â laparotomi brys. Er enghraifft:

- Mae nifer y marwolaethau o fewn 30 diwrnod i lawdriniaeth wedi gostwng o 11.8% o gleifion ym mlwyddyn gyntaf yr archwiliad i 8.7% yn yr adroddiad diwethaf.
- Mae arhosiad cyfartalog yn yr ysbyty ar ôl laparotomi brys wedi gostwng o 19.2 diwrnod ym mlwyddyn gyntaf yr archwiliad i 15.1 diwrnod yn yr adroddiad diwethaf.

- Mae bron pob claf bellach yn derbyn gofal a ddarperir gan feddygon a llawfeddygon ar lefel ymgynghorol

Pam ydym ni'n cynnal NELA?

Rydym am barhau i wella'r gofal i gleifion â phroblem llawfeddygol frys. I wneud hyn rydym yn casglu gwybodaeth bwysig ar ba mor dda y mae pob ysbyty yn darparu gofal laparotomi brys. Yna rydyn ni'n rhoi'r holl wybodaeth werthfawr rydyn ni wedi'i chael i ysbytai. Gall hyn amlygu meysydd o'u gwasanaeth lle maent yn gwneud yn dda, a meysydd lle gallant wella. Mae hefyd yn caniatáu i ysbytai gymharu eu canlyniadau ag eraill ledled y wlad. Disgwylir i bob ysbyty yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon sy'n cynnal llawdriniaethau laparotomi brys gymryd rhan yn yr archwiliad hwn.

Pa wybodaeth a gesglir?

Mae'r archwiliad yn casglu gwybodaeth am y gofal y mae cleifion yn ei dderbyn wrth gael laparotomi brys. Mae hyn yn cynnwys pethau fel yr amser o'r dydd y cawsoch y llawdriniaeth, pa mor hir y gallech fod wedi aros am lawdriniaeth, yr hyn a ganfu'r llawfeddyg yn ystod y llawdriniaeth, a pha fath o ward yr aethoch iddi wedyn. Ar gyfer y cleifion hynny nad ydynt yn cael y llawdriniaeth, rydym yn casglu gwybodaeth am sut a pham y gwnaed y penderfyniad hwn. Rydym hefyd yn casglu gwybodaeth am ba weithwyr gofal iechyd proffesiynol oedd yn ymwneud â'ch gofal.

Mae'r archwiliad hefyd yn casglu gwybodaeth gyfrinachol sy'n cynnwys eich enw, rhif GIG, dyddiad geni, rhyw a chod post. Ni fydd yr archwiliad yn cyhoeddi unrhyw wybodaeth a allai alluogi adnabod cleifion unigol. Cesglir yr holl wybodaeth hon fel y gallwn gymharu a chysylltu ein data â chronfeydd data cenedlaethol eraill i gasglu cymaint o wybodaeth â phosibl, gan gynnwys cyfraddau marwolaethau. Po fwyaf o ddata sydd gennym, yr hawsaf fydd hi i ni ddeall lle mae angen gwella gofal. Sylwch nad yw'r wybodaeth gyfrinachol hon yn cael ei chasglu ar gyfer cleifion yng Ngogledd Iwerddon.

Sut mae'r archwiliad yn diogelu fy ngwybodaeth gyfrinachol am glaf?

Mae'r wybodaeth y mae NELA yn ei chasglu yn cael ei thrin yn gyfrinachol ac yn cael ei chadw'n ddiogel bob amser. Nid yw'r un o'r adroddiadau y mae'r archwiliad yn eu cynhyrchu yn cynnwys gwybodaeth a allai adnabod claf.

Dim ond mewn ffordd 'ffugenw' y mae'r wybodaeth ar gael i'r tîm archwilio. Mae hyn yn golygu mai dim ond trwy ddilyniant o rifau a gynhyrchir gan gyfrifiadur y gellir adnabod cleifion. Dim ond i'r Rheolydd Diogelu Data y mae enwau cleifion a gwybodaeth bersonol debyg arall ar gael ar gyfer yr archwiliad a dim ond ar gyfer cysylltu â chronfeydd data cenedlaethol eraill fel yr eglurir uchod y cânt eu defnyddio.

Er mwyn atal mynediad neu ddatgeliad anawdurdodedig o ddata cleifion, mae gennym nifer o weithdrefnau corfforol, electronig a rheolaethol i ddiogelu'r wybodaeth a gasglwn.

Pa fanteision eraill all ddeillio o ddefnyddio fy ngwybodaeth?

Yn achlysurol, gofynnir i NELA gefnogi ymchwil feddygol i wella gofal llawfeddygol. Rhaid i ymchwilwyr wneud cais i gael mynediad at ddata NELA a rhaid iddynt sicrhau bod mesurau diogelu priodol ar waith i ddiogelu'r data. Ni fydd NELA byth yn rhannu eich gwybodaeth gyfrinachol bersonol fel enw, rhif GIG, neu ddyddiad geni, ag ymchwilwyr eraill.

Pam na ofynnwyd i mi am ganiatâd i ddefnyddio fy ngwybodaeth?

Gan fod rhai cleifion yn sâl iawn cyn ac ar ôl iddynt gael laparotomi brys, byddai'n anodd iawn gofyn i bob claf am ganiatâd i ddefnyddio eu data. Mae'n bwysig inni gael gwybodaeth gan bob claf, nid dim ond y rhai sy'n ddigon iach i roi caniatâd. Dyna sut y gallwn ddarparu trosolwg cywir o ansawdd.

Fel mesur diogelu ychwanegol ar gyfer eich gwybodaeth, mae gweithgareddau NELA yn cael eu hadolygu gan y Grŵp Cyngori ar Gyfrinachedd, neu CAG. Mae hwn yn sefydliad annibynnol sy'n helpu i ddiogelu buddiannau cleifion mewn ymchwil ac archwiliadau iechyd a gofal cymdeithasol.

A gaf i ofyn i'm data beidio â chael eu casglu drwy'r ddeddfwriaeth Optio Allan Data Cenedlaethol?

Yn 2018, penderfynodd y GIG y dylai pobl gael yr hawl i 'eithrio' o gynnwys eu data mewn archwiliadau o'r fath. Fodd bynnag, mae'r Archwiliad Laparotomi Brys Cenedlaethol wedi'i eithrio o hyn. Gallai colli hyd yn oed nifer fach o achosion roi'r darlun anghywir am berfformiad ysbyty. Mae'r optio allan o ddata cenedlaethol yn ddeddfwriaeth eang sy'n eich galluogi i ddileu caniatâd rhag i'ch data gael ei ddefnyddio at amrywiaeth o ddibenion cynllunio ac ymchwil. Gallwch ddarganfod mwy yma: <https://digital.nhs.uk/services/national-data-opt-out>

A oes opsiynau eraill ar gyfer tynnu fy ngwybodaeth yn ôl o'r archwiliad?

Os oes gennych wrthwynebiad penodol i gynnwys eich data yn NELA, gallwch dynnu eich gwybodaeth yn ôl o NELA o hyd. Anfonwch e-bost at NELA@rcoa.ac.uk a rhowch 'cais claf i optio allan' yn y llinell bwnc neu ffoniwch dîm NELA ar 0207 092 1580. Yna byddwn yn cysylltu â'ch ysbyty i ofyn iddynt beidio â rhoi eich manylion i mewn i'r archwiliad. Os yw'ch data eisoes wedi'i gasglu, efallai y byddwn yn gallu ei ddileu os nad yw eisoes wedi'i ddefnyddio yn y dadansoddiad data.